

for snart at nås, som vort frændefolk på Island allerede har denne ret; og tiden skal nok vise, at der ingen væsensforskel er mellem politisk og kommunal valgret, og at derfor denne ret »lidt efter lidt og næsten umærkelig« fører til hin. Efter tidsmålstændighederne kan det endog være formålstjenligt at tage imod endnu mindre til en begyndelse, t. eks. imod lovændringer, hvorved kvinder både kan vælge og vælges til skole- og fattigvæsnets bestyrelser.

Hvor forslag i slige retninger viser sig, bør de støttes, især når de fremkommer fra indflydelsesrige mænd, som i øvrigt er modstandere af at give kvinden betydelig større rettigheder.

Blandt sådanne ansete statsmænd og politiske forfattere, der mer eller mindre har berørt spørgsmålet om kvindens valgret, er (svejtseren Dr. J. Dubs.*) Hans udtalelser herom findes i hans bog om »Das öffentliche Recht der Schweizerischen Eidgenossenschaft. Dargestellt für das Volk« (2det oplag 1878), — en bog, der indeholder meget mere, end dens titel lover, idet den omhandler både statsretten i almindelighed og sammenligningsvis mange andre staters ret end svejtsersfolkets, — en bog, der desuden er affattet i et så smukt, klart og åndrigt sprog, at den ikke mindst må anbefales kvinder, som ønsker at kende noget til disse i vor tid så brændende æmner, — et kendskab, der ligefrem må forudsættes hos enhver kvinde, som med forstand skulde udøve sin valgret, om hun allerede havde den; og det kvindelige køn får den vel næppe, inden det i alt fald til en vis grad har vist sig i besiddelse af denne forudsætning.

Dubs's ytringer om kvindens valgret hører dog, efter min mening, ingenlunde til perlerne i hans bog; og jeg fremdrager dem derfor ikke her som et prøvestykke. Men de har vakt min eftertanke. De bruges her som anledning til at tilføje for egen regning, hvad forfatteren ikke *har* sagt, men kunde

*) J. Dubs, født 1822 og død 1879, var 1849—55 medlem af nationalrådet (folketinget), 1855—61 af stænderrådet (landstinget) og 1861—72 af forbundsrådet (regeringen), samt Svejts's forbundspræsident 1864. Desuden har han stået i spidsen for kanton Zürichs regering og været medlem af den svejtserske forbundsret.